

Ἄλλ' ἔννοεῖται ὅτι, ὀσηνδήποτε καὶ ἂν ὑποθέσωμεν τὴν πληθὺν τῶν περὶ πάντα αὐτὰ ἀσχοληθέντων ἀνδρῶν, εἶναι δυσκολώτατον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐπῆλθε κατὰ πρῶτον εἰς τὸν νοῦν τοῦ σουλτάνου περὶ τὸ ἑσπέρας τῆς 21 καὶ ὅτι πάντα τὰ προαναφερθέντα διενεργήθησαν κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα. Τοῦτου δ' ἕνεκα νομιζομεν πιθανώτερον ὅτι ὁ σουλτάνος, πρὸ ἡμερῶν διδαχθεὶς ὑπὸ Γενοναίου τινὸς τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ, εἶχεν ἐγκαίρως διατάξει νὰ καθαρισθῇ καὶ ὁμαλισθῇ κατὰ τὸ δυνατόν ἡ ὁδός, μηδενὸς εἰδότος μηδὲ φανταζομένου ἐπὶ τίνι σκοπῷ τοῦτο γίνεται, καὶ ἐνταυτῷ ἐφρόντισε περὶ τῆς προμηθείας τοῦ ἀναγκαίου ὕλικου παρὰ τῶν Γενοναίων τοῦ Γαλατᾶ καὶ τῆς ἀπαιτουμένης αὐτοῦ κατεργασίας· ὥστε κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἄλλο δὲν ὑπελείφθη εἰμὴ νὰ στρωθῇ ὁ δίοικος καὶ νὰ ἐνεργηθῇ ἡ ὑπερνεώλκησις, ὅπερ, καθ' ἑαυτὸ ὄν ἔργον οὐ σμικρὸν, θαυμαστὸν τῇ ἀληθείᾳ εἶναι πάλιν πῶς κατωρθώθη ἐντὸς ὀλίγων ὥρῶν.

Ὅτε τὴν πρωΐαν τῆς 22 οἱ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶδον αἴφνης καὶ ὄλως ἀπροσδοκῆτως τὴν ναυτικὴν ἐκείνην τῶν πολεμίων μοῖραν ναυλοχοῦσαν ἐντὸς τοῦ Κερατίου κόλπου, κατεπλάγησαν τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ μείζων ἦτο τῆς προτεραίας ἡ ἀγαλλίασις ἐπὶ τῇ τροπαιούχῳ ναυμαχίᾳ τῆς 20. Πᾶσαι αἱ ἑλπίδες ὅσας εἶχον ἀναρτήσει εἰς τὴν φράσσουσαν τὸν κόλπον ἄλυσιν καὶ τὰ παρ' αὐτῇ σταθμεύοντα πλοῖα ἐφάνησαν διὰ μιᾶς ματαιωθεῖσαι, διότι τὸ ὄχρῳμα τοῦτο, ἐὰν ἤθελε προσβληθῇ κατὰ μέτωπον μὲν ὑπὸ τοῦ περιλιπομένου εἰς Βεσίκτασι στόλου, κατὰ νῶτον δὲ ὑπὸ τῆς εἰσπηδησάσης ἐντὸς τοῦ κόλπου μοίρας, ἦτο δύσκολον νὰ ἀνθέξῃ. Ἀλλά, καὶ τοῦτο ἐὰν δὲν συνέβαινε, οἱ πολέμιοι εὐρισκόμενοι ἤδη ἐντὸς τοῦ κόλπου ἠδύναντο νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ παρ' αὐτῷ ἀσθενοῦς τείχους καὶ νὰ ἀναγκάσωσι τοὺς πολιορκουμένους νὰ ἐνισχύσωσι τὴν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο φρουράν, ἐξασθενοῦντες τὴν περὶ τὰ χερσαῖα τεῖχη ἄμυναν. Οὐδέτερον τῶν ὅσα ἐφοβοῦντο δὲν ἔμελλε νὰ συμβῇ. Τὰ ἐν τῷ κόλπῳ μεταφερθέντα πλοῖα οὔτε τὰ περὶ τὴν ἄλυσιν χριστιανικὰ ἐτόλμησαν νὰ προσβάλωσι ποτέ, οὔτε κατὰ τοῦ τείχους ἐπετέθησαν σπουδαίως ἅτε μὴ δυνάμενα νὰ φέρωσι μεγάλα πυροβόλα. Ἄλλ' οἱ πολιορκούμενοι, ἐν τῇ πρώτῃ στιγμῇ τῆς καταλήξεως, ἦτο φυσικὸν νὰ φοβηθῶσι τὰ πάντα. Συσκεφθέντες δὲ ἐπὶ τέλους περὶ τοῦ τί δεῖ γενέσθαι ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν πυρπόλησιν τῶν τουρκικῶν ἐκείνων πλοίων, ἐπιτρέψαντες τὸ ἔργον εἰς τὸν γνωστὸν ἤδη ἡμῖν ἐνετὸν κυβερνήτην Ἰάκωβον Κόκκον. Τῇ 24 Ἀπριλίου δύο μεγάλα σκάφη, ὧν ἕκαστον εἶχε χωρητικότητα 500 περίπου τόννων, περιεζώσθησαν ἔξωθεν διὰ σάκκων πεπληρωμένων μαλλίου καὶ βάμβακος, ἵνα προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῶν πολεμίων σφαιρῶν. Μετὰ τῶν πλοίων τούτων ἔμελλον νὰ ἐκπλεύσωσι δύο βρῆκια φέροντα πίσσαν, πυρίτιδα, ὑγρὸν πῦρ καὶ τὰ τοιαῦτα, προσέτι δὲ μικρότεραί τινες πολεμικαὶ γαλέραι καὶ πολυάριθμα ἀκάτια, ἵνα χρησιμεύσωσι τὰ μὲν εἰς ρυμούλκην τῶν μεγαλυτέρων πλοίων τὰ δὲ εἰς σωτηρίαν τῶν πληρωμάτων μετὰ τὴν πυρπόλησιν. Τὰ πυρπολικά λοιπὸν ἦσαν ἔκτοτε ἐν χρῆσει ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς θαλάσσαις, ἀπαραλλάκτως σχεδὸν ὅπως καὶ ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἀγῶνος. Ἀπεφασίσθη δὲ ὅτι τὰ πάντα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἕτοιμα τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἵνα περὶ μέσας νύκτας ἐκτελεσθῇ τὸ βούλευμα. Καί, ἂν ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐξετελείτο, ἡ ὁσμανικὴ μοῖρα βεβαίως κατεστρέφετο. Δυστυχῶς οἱ προδόται τοῦ Γαλατᾶ Γενοναῖοι ἔμαθον τὰ παρασκευαζόμενα, καὶ τοῦτο διότι οἱ ἀσυνεῖδητοι οὗτοι ἄνθρωποι, ἐνῶ ὑπηρετοῦν ἐν τῷ ἑλληνικῷ στρατοπέδῳ, δὲν ἔπαιον συνεννοούμενοι μετὰ τῶν Ὀσμανιδῶν, εἰς οὓς ἐπρομήθευον πάντα τὰ χρεώδη, ἰδίως τὸ διὰ τὰ πυροβόλα ἔλαιον. Ὅθεν, ἅμα παρετήρησαν τὰ παρασκευαζόμενα, προσελθόντες εἰς τὸν λιμεναρχὴν Ἀλοῖσιον Διέδον συνεβούλευσαν αὐτῷ νὰ ἀναβάλῃ τὸ ἐπιχειρημα διὰ τὴν ἐπισῶσαν νύκτα, ἵνα δυνηθῶσι καὶ οὗτοι νὰ